

सरसों फसल की खेती पद्धति

भूमि	मध्यम गहरे भूरे रंग का, अच्छी जल निकासी और ओर्गेनिक कार्बन के साथ वाली जमीन
बुआई का समय	10 अक्टूबर से 25 अक्टूबर
बीज कि.ग्रा./ हेक्टर	4-5
रोपण दूरी (सेमी)	45 x 15 सेमी.
भूमि की तैयारी	हैरो या देशी हल से 2-3 बार जुताई करके मिट्टी को अच्छी तरह से जोत लें। पिछली फसल की पराली को इकट्ठा करके खेत से हटा देना चाहिए।
बीजोपचार	6 ग्राम/किग्रा रेडोमिल गोल्ड (मेटालिक्स 4% + मैन्कोज़ेब 6%) एक पंक्ति में डालें।
बुआई की विधि	आमतौर पर, छिटकाव करके या हार में बुवाई की जाती है।
जैविक खाद्य (टन/हेक्टर)	5 टन गोबर का खाद
रासायनिक खाद्य (कि.ग्रा./ हेक्टर)	कुल: 80:40:40 (एन.पी.के.) आधार में:- 40:40:40 (एन.पी.के.) बुवाई के 1 महीने बाद:- 40 कि.ग्रा. नाइट्रोजन बुवाई से पहले 40 कि.ग्रा. सल्फर डालें।
पिपत	पहली सिंचाई बुवाई के 20 से 25 दिन बाद, दूसरी फूल आने की अवस्था में और तीसरी सिर-तने की अवस्था में देनी चाहिए। सिंचाई की संख्या मिट्टी के प्रकार और जलवायु के आधार पर भिन्न हो सकती है।
निराई	खेत को खरपतवार मुक्त रखने के लिए, आवश्यकतानुसार 3 से 4 बार जुताई और हाथ से निराई करना आवश्यक है।
रोग नियंत्रण	चूर्णिल आसिता (पाउडरी मिल्ड्यू) के नियंत्रण के लिए, बुवाई के 21 दिन बाद रिडोमिल 25 डब्ल्यूपी (100 पीपीएम) का छिड़काव करें। रस्ट के नियंत्रण के लिए, 15 दिनों के अंतराल पर 0.2 % मैन्कोज़ेब का दो बार छिड़काव करें।
कीट नियंत्रण	मोलोमाशी:- 10 मिली मिथाइल-ओ-डाइमैथॉन या 10 मिली डाइमैथोएट को 10 लीटर पानी में मिलाकर छिड़काव करें।
कटाई	फसल तब पकती है जब फलियाँ तांबे के रंग की हो जाती हैं। ज़मीन से 15-20 सेमी की ऊँचाई पर कटाई करें।

રાયડો પાકની ખેતી પધ્ધતિ

જમીન	સારા નીતાર અને ઓર્ગેનિક કાર્ગન વાળી ગોરાડુ મધ્યમ કાળી.
વાવણી સમય	૧૦ ઓક્ટોબર થી ૨૫ ઓક્ટોબર
બીજ દર કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર	૪-૫
રોપણી અંતર (સે.મી.)	૪૫ X ૧૫ સે.મી.
જમીન ની તૈયારી	હેરો અથવા દેશી હળ વડે ૨-૩ ખેડાણ કરીને માટીને સારી રીતે ખેડવામાં આવે છે. પાછલા પાકના થડ એકઠા કરીને ખેતરમાંથી દૂર કરવા જોઈએ.
બીજ માવજત	રેડોમિલ ગોલ્ડ (મેટાક્ષ ૪ % + મેન્ડોઝેબ ૬ %) ૬ ગ્રામ /કિગ્રાનો પટ આપવો.
વાવણી પધ્ધતિ	સામાન્ય રીતે ઓરીને વાવેતર કરવામાં આવે છે.
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હેક્ટર)	૫ ટન છાણીયુ ખાતર.
રસાયણિક ખાતર (કિ.ગ્રા./ હેક્ટર)	કુલ : ૮૦:૪૦:૪૦ (એન.પી.કે.) પાયામાં:- ૪૦:૪૦:૪૦ (એન.પી.કે.) વાવણી ના ૧ મહિના પછી:- ૪૦ કિ.ગ્રા. નાઈટ્રોજન વાવણી પહેલા ૪૦ કિલો સલ્ફર અવશ્ય નાખવું
પિયત	પ્રથમ પિયત વાવણીના ૨૦ થી ૨૫ દિવસ પછી, બીજું ફૂલ અવસ્થાએ આપવું અને ત્રીજું શીગો બેસવાની અવસ્થાએ. જમીનના પ્રકાર અને આબોહવા પ્રમાણે પિયતની સંખ્યામાં ફેરફાર થઈ શકે છે.
નિંદાણ	નિંદામણ મુક્ત ખેતર રાખવા માટે જરૂરીયાત મુજબ ૩ થી ૪ આંતર ખેડ તેમજ હાથ નિંદામણ કરવું જરૂરી છે.
રોગ નિયંત્રણ	ભૂકી છારોના નિયંત્રણ માટે વાવણીના ૨૧ દિવસ પછી રીડોમિલ ૨૫ ડબ્લ્યુપી (૧૦૦ પીપીએમ) નો છંટકાવ કરવો. રસ્ટના
જીવાત નિયંત્રણ	મોલોમશી:- ૧૦ લીટર પાણીમાં ૧૦ મિલી મીથાઈલ-ઓ-ડીમેટોન અથવા ડાયમીથોએટ ૧૦ મિલી પ્રમાણે ભેળવીને છંટકાવ કરવો.
કાપણી/ લણણી	જ્યારે શીંગો તામ્ર રંગની થાય થાય ત્યારે પાક પરિપક્વ થાય છે. જમીન થી ૧૫-૨૦ સેમી ઊંચાઈથી કાપણી કરવી.